

SADRŽAJ

I. KONCEPTUALIZACIJE STRESA	11
- POVIJESNI PREGLED ISTRAŽIVANJA STRESA	13
- - Vitalisti i Claude Bernard (1813.-1878.)	13
- - Walter B. Cannon (1871.-1945.)	15
- - Hans Selye (1907.-1982.)	16
- - Suvremene konceptualizacije stresa	18
- - Pristupi istraživanju stresa	19
2. STRES KAO PODRAŽAJ	21
- - Velike životne promjene ili događaji	23
- - Kronični stresni događaji	25
- - Svakodnevni problemi	27
- - Velike krizne situacije i traume	30
- - - Prirodne katastrofe, tehnološke katastrofe i rat	30
- - - Osobne traume	32
3. STRES KAO REAKCIJA ORGANIZMA	32
- FIZIOLOGIJA STRESA	32
- - Pregled homeostatskih kontrola	33
- - - Unutarnji refleksi kojima organi reguliraju svoje funkcije	35
- - - Autonomni živčani sustav	36
- - - Endokrine kontrole	40
- - - Integracija autonomnih i endokrinih utjecaja	42
- - - Hipotalamus	47
- - - Fiziološka kontrola stresnog odgovora	48
- - - Integracija stresnog odgovora u kortikalnim strukturama	52
- STRES I IMUNOSNO FUNKCIONIRANJE	57
- - Uloga i djelovanje imunosnog sustava	57
- - - Stanice imunosnog sustava	58
- - - Posrednici imunosnog sustava	61
- - - Urođena otpornost	63
- - - Stečena imunost i uspostavljanje pamćenja imunosnog sustava	64
- - - Testovi imunosne funkcije	66

- - - Interakcije središnjeg živčanog sustava i imunosne funkcije	68
- - - Učinci imunosnog funkcioniranja na ponašanje	69
- - Učinci stresa na imunosno funkcioniranje	69
- - Interakcija psihičkih faktora i imunosne funkcije i njezini učinci na zdravstvene ishode	73
- - - Povezanost psihičkog stresa s imunosnim promjenama i/ili zdravstvenim indikatorima (S/D-I i/ili S/D-I-Z)	76
- - - Metodološki nedostaci ispitivanja efekata stresa na imunost	86
4. STRES KAO TRANSAKCIJA IZMEĐU POJEDINCA I OKOLINE	88
- - Uzročni prethodnici	90
- - - Varijable ličnosti	90
- - - Varijable okoline	90
- - Posredujući procesi u transakcijskom modelu stresa i suočavanja	92
- - - Kognitivna procjena	92
- - - Suočavanje sa stresnim situacijama	94
- - Ishodne varijable u procesu stresa	94
II. POSREDNICI ODNOSA STRESA I ZDRAVLJA	97
5. KONTROLA I STRES	99
- VRSTE KONTROLE	99
- - Ponašajna ili objektivna kontrola	100
- - Subjektivna ili percipirana kontrola	102
- KONTROLA, STRES I ZDRAVLJE	106
- - Izravni i moderatorski efekti kontrole na zdravlje	106
- - Kontrola i zdravstveni ishodi	107
- - - Kontrola i psihički ishodi	107

- - -	Kontrola i ponašajni ishodi	108
- - -	Kontrola i biološki ishodi	109
6.	SUOČAVANJE SA STRESOM	114
-	DEFINICIJE I TEORIJSKI PRISTUPI SUOČAVANJU	114
- -	Definicije suočavanja	114
- -	Teorijski pristupi stresu i suočavanju	117
- - -	Transakcijski pristup suočavanju	118
- - -	Strukturalni pristup suočavanju	119
-	MJERENJE SUOČAVANJA	128
- -	Taksonomije suočavanja	128
- - -	Vremenski aspekt suočavanja	131
- - -	Pristupi istraživanju načina suočavanja	132
- -	Instrumenti za mjerenje suočavanja	133
- - -	Mjere stilova ili dispozicija suočavanja	134
- - -	Situacijski specifične mjere suočavanja	139
- - -	Mjere suočavanja za djecu i adolescente	143
- - -	Mjere suočavanja sa stresnim situacijama povezanim s tjelesnim zdravljem	146
- - -	Mjere suočavanja na hrvatskom jeziku	147
- -	Problemi mjerenja suočavanja	151
-	KORELATI SUOČAVANJA	156
- -	Suočavanje i osobine ličnosti	156
- -	Spolne razlike u suočavanju sa stresom	162
- -	Dobne razlike u suočavanju sa stresom	165
-	SUOČAVANJE SA STRESOM I ZDRAVLJE	168
- -	Suočavanje i psihičko zdravlje	168
- -	Suočavanje i tjelesno zdravlje	169
- - -	Suočavanje i subjektivni zdravstveni ishodi	169
- - -	Suočavanje i objektivni zdravstveni ishodi	171
- -	Suočavanje, procjena kontrole i prilagodba - hipoteza sukladnosti	178
- -	Izravni, medijacijski i moderatorski efekti varijabli u odnosu stresa i zdravstvenih ishoda	179
- - -	Izravni efekti	179
- - -	Medijacijski efekti	180

- - - Moderatorski efekti	183
- Problemi istraživanja suočavanja	187
7. SOCIJALNA PODRŠKA I STRES	189
- DEFINICIJE I FUNKCIJE SOCIJALNE PODRŠKE	189
- - - Socijalna podrška kao pokazatelj socijalne integracije	191
- - - Funkcionalni aspekti socijalne podrške	191
- - - Percipirana socijalna podrška	194
- - - Percepcija socijalne podrške kao stabilna dimenzija ličnosti	196
- MJERENJE SOCIJALNE PODRŠKE	197
- - - Kvantitativne nasuprot kvalitativnim mjerama socijalne podrške	198
- - - Specifične nasuprot općenitim mjerama socijalne podrške	199
- - - Prilježena nasuprot percipiranoj socijalnoj podršci	199
- - Instrumenti za mjerenje socijalne podrške	200
- - - Mjere socijalne integracije	200
- - - Mjere percipirane i prilježene socijalne podrške (funkcionalne mjere)	205
- - - Mjere prilježene socijalne podrške	208
- TEORIJSKI PRISTUPI U RAZUMIJEVANJU ODNOSA IZMEĐU SOCIJALNE PODRŠKE I ZDRAVLJA	210
- - Socijalna podrška kao dio procesa stresa i suočavanja	210
- - - Podržavajuća ponašanja davatelja socijalne podrške	211
- - - Percepcija socijalne podrške	212
- - - Socijalna podrška i suočavanje	213
- - Socijalno-konstruktivistički pristup	214
- - - Socijalno-kognitivni pristup	214
- - - Simbolički interakcionizam	215
- - Pristup usmjeren na ispitivanje socijalnih odnosa	216
- - Mehanizmi djelovanja socijalne podrške na zdravlje	217

- - - Model glavnih efekata	218
- - - Model djelovanja socijalne podrške u stresnim situacijama (stress-buffering model)	220
- SOCIJALNA PODRŠKA, STRES I ZDRAVLJE	222
- - Socijalna podrška i podložnost bolestima	222
- - Socijalna podrška i fiziološko funkcioniranje	223
- - - Socijalna podrška i kardiovaskularni sustav	223
- - - Socijalna podrška i funkcioniranje endokrinog sustava	229
- - - Socijalna podrška i funkcioniranje imunosnog sustava	231
- - Metodološki i konceptualni problemi pri ispitivanju odnosa između socijalne podrške i fiziološkog funkcioniranja	234
- - Socijalna podrška i kronične bolesti	235
- - Socijalna podrška i mortalitet	239
- - Socijalna podrška i socijalna napetost	239
III. STRES I ZDRAVSTVENI ISHODI	243
8. STRES, BOLEST I ZDRAVLJE	245
- STRES I TJELESNE BOLESTI	245
- - Stres i kardiovaskularne bolesti	245
- - - Psihosocijalni stres i različita patofiziološka stanja koja mogu dovesti do kardiovaskularnih incidenata	252
- - Stres i bolesti posredovane imunosnim sustavom	256
- - - Stres i infektivne bolesti	256
- - - Stres i autoimunosne bolesti	262
- - - Stres i multipla skleroza	263
- - - Stres i astma	265
- - - Stres i karcinom	271
- - Stres i dijabetes	275
- - Metodološki problemi istraživanja stresa i bolesti	279
- POZITIVNI EFEKTI STRESA NA ZDRAVLJE	280
Literatura	289
Kazalo pojmova	365